

יוסי לנבוצקי

מי פרץ ראשון, מי הגיע ראשון לכותל

חציקה ומראיגה העובדה, שהשאלה "מי פרץ ראשון אל העידן העתיקה בירושלים במלחמת ששת הימים, ומי נגע ראשון בכותל המערבי" במלחמת ששת הימים, נהפכה לעימות המרכזי וזכיר תחרות ספורט שבה מודיגים המתחרים זוכים במדליית השונות על בסיס הברלים של שבידרי שניות.

העיסוק בפינקנטריה וב"מנצחים" ו"מנוצחים" מטשטש את אופיה האמיתי של המערכה על ירושלים במלחמת ששת הימים. היתה זאת מערכה משולבת של שלוש חטיבות (הירושלמית, הראל והצנחנים) בסיוע חיל אוויר, שבה נפלו 182 מלוחמי חטיבות אלה, ומי שפרץ ראשון לעיר העתיקה ומי שנגע ראשון בכותל המערבי ייצג את כל חטיבות הלוחמים.

ואשר ל-"FINISH".

לאחר כל הרשומות וכל התחקירים, מי שהגיעו ראשונים לשער האריות לא היו הצנחנים, אלא לוחמי כוח טנקים משולב, שהורכב מטנקים של חטיבת שריון הראל ושל פלוגת הטנקים הירושלמית (ואת לאחד סטרו רפי ישעיה, מפקדם של הירושלמים, נפצע). בראש כוח הטנקים המשולב, עמד רס"ן איתן אריאל, סמג"ד גרוד הטנקים של חטיבת הראל. בעקבות טנקים אלה נעו לוחמי הצנחנים.

מי ש"נגע" ראשון בחומת העידן העתיקה, היה הטנק המוביל של כוח משולב זה. הטנק נתקע בשער האריות עם פריצתו אל תוך השער, מחמת ממדיו.

הצנחנים, שנעו רגלית בעקבות טנקים אלה, המשיכו להתקדם, מתחת ומעל לטנק הפקוק שבשער, אל עבר הר הבית והכותל המערבי. רבי. לאחר שהטנק נחלץ לאתגר המשיכו הצנחנים להיכנס דרך שער האריות, הפעם על גבי זהל"מים.

העובדה שהטנקים שהוליכו את הפריצה אל תוך העידן העתיקה נתקעו בשער האריות, 150 מטרים מחד הבית, אינה מצדיקה את ההתעלמות מהשתתפותם של לוחמי כוח הטנקים המשולב במהלך הפריצה לחד הבית ולכותל המערבי. העדרם של הטנקים, מסיבות טכניות, מה"פשו פניש", אין משמעה שלטנקיסטים לא מגיע אותו האשוראי שניתן לאחיהם הצנחנים.

לגבי השאלה מי פרצו ראשונים דרך שער האשפות, נצטרך להסתפק בתיקו

באשר לשאלה מי מכתותי נהדר לראשונה לעיר העתיקה בירושלים דרך שער האשפות, בסביבות השעה 10:15. מסקנתי מהתחקירים שביציתי עתה במהלך השנים בנושא היא, שאין אפשרות לקבוע מי היו הראשונים שחדרו לעיר העי-

תיקה דרך שער האשפות. כל מאמצי לנסות ולקבוע האם הצנחנים (גרוד 71) או הירושלמים (גרוד 163) היו הראשונים שנכנסו דרך שער האשפות אל העידן העתיקה עלו בתוהו וכנראה שנאלץ להסתפק בנר-שא זה בתיקו.

- תיאורי הלוחמים של שתי החטיבות נמצאו היום לחלוטין;
- שער האשפות לא היה בעול. היה מרווח מספיק למעבר בני אדם בין שתי כנפות השער הפתוח.
- דגלים לבנים התנוססו על בתי הערבים.
- לא נראו בשטח חיילים ישראלים אחרים.
- הזמנים המצוינים בדיווחים הרשמיים באשר למועד החזירה דרך שער האשפות אינם והים, אך כולם מציינים זמנים מאוחרים לשעה 10:15. לא נותר אלא להסיק ששני הכוחות (הירושלמים והצנחנים) נכנסו כנראה לשער האשפות במרווח של כמה דקות זה מזה, כשבה-משך מתקדם כל אחד מהכוחות לכיוון אחד.

ועכשיו ל"מדליית הזהב" - הפריצה לכותל המערבי.

באחרונה הושמעו בתקשורת טענות של יוצאי גרוד ירושלמי 163, כי הם הגיעו לכותל לפני שהגיעו לוחמי חטיבת הצנחנים לשם. באף לא אחד מהדיווחים הרשמיים על המערכה, כולל סיכומי מפקדי גרוד 163 עצמם, לא נאמר ולו גם ברמז שלוחמי הגרוד הגיעו לכותל לפני הצנחנים. כך הדבר גם בספרים השונים המפורטים שנכתבו על המערכה על ירושלים במלחמת ששת הימים.

זאת ועוד, בחוברת פנימית שהוצאה לאור המלחמה על ידי אנשי גרוד 163 עצמם ("גרוד אפור אחד במלחמת ששת הימים"), ומפרטת את כל מהלכי הגרוד במלחמה, אין אף מלה בדבר הגעתם, כביכול, של לוחמי הגרוד הירושלמי אל הכותל לפני שהגיעו לשם לוחמי חטיבת הצנחנים.

עם כל הכבוד ללוחמי גרוד 163 ותרומתם לשחרורה של ירושלים, אין זה מתקבל על הדעת שהם החרישו במשך 46 שנה בכל הנוגע לאירוע שהם מייחסים לו, עתה לפתע, חשיבות כה רבה.

הצדתי לכולם היא לכבד את העובדות ולכבד את הלוחמים האחד וים, שהרי ירושלים, כולל העידן העתיקה, שוחררה במלחמת ששת הימים במערכה עקובה מדם של שלוש החטיבות.

הפריצה לחד הבית ולכותל המערבי נעשתה במשותף על ידי טנקיסטים של חטיבת הראל, טנקיסטים ירושלמים, לוחמי חטיבת הצנחנים ולוחמי החטיבה הירושלמית. כולם נשאו בנטל המערכה, והאשוראי על כך מגיע לכולם.

הכותב, אל"ם במיל, היה מפקד חטיבת הירושלמית במערכה על ירושלים.